

Kerncijfers en voornaamste resultaten van de Belgische verzekeringsmarkt in 2004

1. Inleiding	02
2. Incasso's	04
3. Technische voorzieningen en beleggingen	06
3.1. Analyse van de technische voorzieningen	
3.2. Analyse van de beleggingen	
3.3. Financiële opbrengsten en rendement van de beleggingen	
4. Commissielonen en kosten	09
4.1. Beheers- en administratiekosten	
4.2. Commissielonen	
4.3. Totaal van de kosten en commissielonen	
5. Rendabiliteit en "Financial Dependency Ratio" (FDR)	11
5.1. Synthese van de resultatenrekening	
5.2. Spreiding van de boekhoudkundige resultaten	
5.3. Rendabiliteit van het eigen vermogen	
5.4. Financial Dependency Ratio en aan de technische voorzieningen toegekende opbrengsten	
6. Solvabiliteit	15
6.1. Solvabiliteitsmarge niet-leven	
6.2. Solvabiliteitsmarge leven	
6.3. Weerstandstest	
7. Ontwikkeling van de voornaamste resultaten	17
7.1. Levensverzekering: de vraag volgt	
7.2. Niet-levensverzekeringen	
8. Analyse van de belangrijkste BOAR-verrichtingen	22

Speciale editie

1. Inleiding

Tevredenheid, maar geen champagne

De Belgische verzekering is de crisis van de jaren 2001 en 2002 wel degelijk te boven gekomen. De herstelmaatregelen van de sector hebben vruchten afgeworpen. Na de nog vrij wankelende cijfers van 2003 is 2004 het jaar van de consolidatie: de verzekeringsondernemingen zijn in het algemeen weer rendabel en hebben hun solvabiliteit versterkt. Toch zijn er nog ondernemingen en verzekeringstakken die verlies lijden en waar de inspanningen dus elke dag en meer dan elders moeten worden voortgezet, ondanks de druk van de concurrentie.

Voor de toekomst blijft waakzaamheid geboden in het licht van de uiterst lage rentestand. Begin september was die tot bijna 3% gezakt. In de levensverzekering met een gewaarborgde rentevoet en in de takken met veel 'long tail' schade, waar obligaties de beleggingsvorm zijn die het best met de aangegane verbintenissen overeenkomt, is dat een uitdaging voor het financiële beheer. En als de sector vluchtige meerwaarden op de bestaande portefeuille optekent, moet hij de inspanningen leveren die nodig zijn om de gewaarborgde uitkeringen te verzekeren. De verzekering beschouwd als een langeafstandswedstrijd?

Matige premiegroei

De groei van de Belgische verzekering overschrijdt nog altijd ruimschoots die van het BBP, alsook die van de andere Europese markten. De groeipercentages van de premie-inkomsten – ongeveer 10% voor 2004, iets minder voor de eerste helft van 2005 – liggen onder die van 2003. In de schadeverzekering profiteren de industriële bedrijven ('speciale risico's') van rustiger vaarwater na de inspanningen om de resultaten weer in evenwicht te brengen. Als gevolg van de recente rampen zal de herverzekering echter duur blijven en is een forse tariefdaling erg onwaarschijnlijk. Dit is een goed voorbeeld van de terugkeer naar de fundamentals van de verzekering: niet te veel van het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven afwijken, zonder op buitengewone financiële middelen te rekenen. Dat geldt nog meer nu het rendement op beleggingen bij lange niet het niveau van eind jaren 90 haalt.

De groei van het schadeverzekeringsbedrijf bedroeg ongeveer 5% in 2003 en 2004, maar blijft beperkt tot 4,4% voor de eerste maanden van 2005. Ondersteund door een sterke vraag, maar verplicht om zich aan te passen aan de voortdurende stijging van de behandelings- en ziekenhuisverblijfskosten, blijft de gezondheidsverzekering een premiegroei optekenen die een stuk hoger ligt dan in de

andere niet-leventakken. De verzekeringen tegen ongevallen in het privéleven stagneren daarentegen, en gaan er in 2005 zelfs op achteruit, wat duidt op een schreeuwend gebrek aan individuele voorzorg bij de Belgische bevolking: het budget dat de gemiddelde Belg besteedt om zijn auto tegen materiële schade te verzekeren is tweemaal groter dan dat wat hij uittrekt om zijn gezin tegen ongevallen te beschermen! Ook de tak 'arbeidsongevallen' levert een matige prestatie met een stagnerende reële groei. We zullen nog enkele maanden geduld moeten oefenen alvorens de gevolgen te kunnen waarnemen van de uitbreiding van de grondslagen voor de schadeloosstelling van de slachtoffers (ter uitvoering van de beslissingen van de regeringstop in Raversijde tijdens het voorjaar van 2004 is het maximumbedrag van het referteloon immers verhoogd).

Levensverzekering op kop

De individuele levensverzekering blijft de echte motor van de groei in de sector. Nieuw is dat gebroken wordt met de traditie volgens welke ofwel de producten met gewaarborgd rendement ('tak 21'), ofwel de producten op basis van beleggingen waarvan het risico bij de verzekeringsnemer ligt ('tak 23') erop vooruitgingen. Beide takken vertonen vooruitgang, terwijl tak 26, d.w.z. de kapitalisatieverrichtingen, voor de eerste keer duidelijk op het radarscherm verschijnen. Zowel de producten met een gewaarborgde opbrengst als de producten die verbonden zijn aan beleggingsfondsen, hebben aanhangers. Met geringere volumes dan tak 21 knoopt tak 23 weer aan bij een groei van zo'n 20% per jaar tijdens de verslagperiode, waarschijnlijk dankzij de goed presterende aandelenmarkten. Het is natuurlijk afwachten hoe de hoge olieprijs de spaarzin van de gezinnen in het tweede semester van 2005 zal beïnvloeden: de consumptiegoederenbranches maken zich in ieder geval zorgen over de keuzes die in de gezinsbudgetten worden gemaakt.

De groepsverzekering vervolgt intussen kalm haar eigen weg, met een vooruitgang die weliswaar bescheidener is dan die van de individuele levensverzekering, maar die gezien moet worden in het licht van een loonsom waarop de 'trekkingsrechten' natuurlijk niet onbeperkt zijn. De democratisering van de tweede pijler en, meer nog, de vorming van significante voorzieningen zijn een werk van lange adem! Wat meer bepaald de voorzieningen betreft, heeft de Belgische levensverzekering inmiddels een indrukwekkende grens overschreden: ze is goed voor meer dan 100 miljard

euro aan technische voorzieningen, gedekt door dekkingswaarden die eind 2004 op 113 miljard euro geschat werden, d.i. ongeveer een miljoen oude franken per gezin.

Lonende rendabiliteitsinspanning

Geïnspireerd door het devies van Parijs 'fluctuat nec mergitur' (het wordt heen en weer gegooid door de golven, maar het zinkt niet) en dat van Zeeland 'luctor et emergo' ('ik worstel en kom boven'), heeft ook de Belgische verzekering moeten vechten om te blijven drijven. Hierboven is al sprake geweest van de herziening van de tariefgrondslagen, die de premies op een niveau gebracht hebben dat beter afgestemd is op de som van de schadelast, de commissielonen en de algemene kosten.

Het herstel van de sector komt ook tot uiting in een vermindering van het algemeenkostenpercentage. Dat konden we al vaststellen in de individuele levensverzekering, waar het succes van eenvoudige producten voor een breed publiek van spaarders de kleinere marges verklaarde. Dat gaat nu ook op voor de schadeverzekering en de groepsverzekering.

De belangrijkste uitdaging ligt nu in de levensverzekering: de bescheiden technisch-financiële resultaten, die afhangen van de verhouding tussen het niveau van de verbintenissen en dat van het rendement van de beleggingen, maken het schijnbare gemak waarmee de schadeverzekering zich heeft weten te herstellen erg benijdenswaardig. De uiteindelijke saldi van de verrichtingen met gewaarborgde rentevoet bedragen voor het vierde jaar op rij niet meer dan 1% van de voorzieningen. Dat is wat krap, te meer omdat het to-

taalresultaat de uitdrukking is van erg verschillende situaties naargelang het gaat om producten waarbij de risico's duidelijk begrensd zijn en andere waarbij een zeer lange termijn geldt.

Geen luilekkerland, wel goede vooruitzichten

In die context is het verheugend dat de noodzakelijke voorzieningen gefinancierd worden en dat het eigen vermogen en de solvabiliteit van de sector versterkt zijn. De beleggers, die het in 2000-2003 zwaar te verduren hadden, zijn opnieuw geneigd om, ondanks Katrina en ondanks Rita, in de verzekeringsactiviteit te investeren. Dat is goed nieuws voor de verzekeringscapaciteit, waarop voortdurend een beroep wordt gedaan door een maatschappij die uiterst gevoelig is voor haar kwetsbaarheid tegenover allerlei soorten gevaren. Maar het aan de verzekeraars geschonken vertrouwen brengt ook verplichtingen mee: aan hen om niet toe te geven aan de drang om omzet te creëren tegen onverschillig welke prijs. Klanten en makelaars hebben van de vroegere jobbewegingen waarschijnlijk onthouden dat niets een gevarieerd aanbod onder voorwaarden die de stabiliteit ervan garanderen, evenaart. Intussen lijken de financiële markten niet echt een onfeilbaar middel om de gevolgen van een laks tekeningsbeleid weg te werken.

Deze cijfers, die soms geruststellend en soms zorgwekkend zijn, dienen tot informatie van de overheid en het publiek. Assuralia zal trachten ze bekend te maken en ze correct te interpreteren.

Marktaandeelen van de 15 grootste groepen in 2004 (in %)

Plaats	Groep	Totaal	Niet-leven	Leven
(+: winst, -: verlies tegenover 2003)				
1	Fortis	19,6	15,0	21,5
2	Ethias	16,0	13,0	17,3
3 (+1)	KBC	13,1	8,7	15,0
4 (-1)	AXA	12,8	16,7	11,1
5 (+1)	Dexia	7,2	4,0	8,5
6 (-1)	ING	7,0	3,8	8,4
7	Winterthur	3,3	6,7	1,8
8	AGF / Allianz	2,9	3,7	2,6
9	P&V Verzekeringen	2,5	4,1	1,9
10	Generali	1,9	2,2	1,8
11 (+3)	Argenta	1,9	0,8	2,3
12 (-1)	Mercator / Baloise	1,7	4,1	0,7
13 (-1)	Swiss Life	1,5	0,7	1,9
14 (-1)	Delta Lloyd	1,5	0	2,1
15	Federale	0,9	2,0	0,5

2. Incasso's

België	Incasso's (In miljoenen euro)		Nominale groei	
	2003	2004	2002/2003	2004/2003
Auto	2.790	2.931	+5,0%	+5,0%
BA-motorrijtuigen	1.857	1.940	+5,7%	+4,5%
Voertuigcasco	934	991	+3,6%	+6,1%
Brand	1.759	1.825	+6,7%	+3,8%
Woningen	981	1.028	+3,8%	+4,8%
Andere eenvoudige risico's	385	404	+6,2%	+4,9%
Speciale risico's	393	393	+14,9%	+0,1%
Andere BOAR	2.564	2.745	+5,5%	+7,1%
Ongevallen (behalve AO)	390	397	+2,2%	+1,9%
Ziekte	710	773	+7,4%	+9,0%
Algemene BA	617	649	+4,4%	+5,2%
Transport	197	216	+6,3%	+9,6%
Krediet/Borgtocht	123	149	+14,8%	+21,1%
Diverse geldelijke verliezen	143	158	+3,1%	+10,4%
Rechtsbijstand	261	276	+6,7%	+5,9%
Bijstand	124	128	+2,2%	+3,4%
Totaal BOAR	7.113	7.501	+5,6%	+5,5%
Arbeidsongevallen				
Wet van 71 (bedrijfsleven)	909	913	+1,9%	+0,4%
Wet van 67 (overheid)	108	111	+2,7%	+2,8%
Totaal AO	1.017	1.024	+2,0%	+0,6%
Totaal niet-leven	8.130	8.525	+5,1%	+4,9%
Leven individueel				
Gewaarborgde rentevoet (tak 21)	11.588	13.019	+56,4%	+12,4%
Beleggingsfondsen (tak 23)	2.289	2.820	-41,4%	+23,2%
Kapitalisatieverrichtingen (tak 26)	1	53	-	+5817,0%
Totaal leven individueel	13.878	15.892	+22,7%	+14,5%
Leven groep				
Gewaarborgde rentevoet (tak 21)	3.499	3.904	+7,6%	+11,6%
Beleggingsfondsen (tak 23)	164	95	+73,5%	-42,1%
Totaal leven groep	3.663	3.999	+9,5%	+9,2%
Totaal leven	17.541	19.891	+19,7%	+13,4%
Totaal niet- leven en leven	25.671	28.416	+14,6%	+10,7%

Europese Unie (*)

Totaal niet-leven	327.185	345.830	+4,9%	+5,7%
Totaal leven	485.203	529.525	-2,1%	+9,1%
Totaal niet-leven en leven	812.388	875.353	+0,6%	+7,8%

(*) 25 lidstaten – 2004: voorlopige cijfers

Methodologie

De incasso-enquête heeft alleen betrekking op de directe verzekeringsverrichtingen in België. De directe verzekering in het buitenland en de aangenomen herverzekering zijn dus niet in aanmerking genomen. De enquête is uitgevoerd op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor de jaren 2003 en 2004, die voor vrijwel de hele Belgische verzekeringsmarkt representatief is, met inbegrip van de niet bij Assuralia aangesloten ondernemingen en de Belgische bijkantoren van in de Europese Gemeenschap gevestigde bedrijven die niet door de CBFA worden gecontroleerd. De verrichtingen die in ons land via vrije dienstverrichting worden gesloten vanuit een ander land van de Europese Economische Ruimte, zijn echter niet in de enquête opgenomen.

Groei vertraagt maar boven Europees gemiddelde

In 2004 bedraagt het totale premie-inkomen betreffende de directe verzekeringsverrichtingen in België 28,4 miljard euro tegenover 25,7 miljard een jaar eerder. De nominale groei daalt daarmee tot 10,7%, tegenover 14,6% in 2003. Gelet op de gemiddelde prijsstijging in 2004 van 1,9%, komt de reële groei voor dat boekjaar uit op 8,6%, tegenover 12,9% in 2003. De groei is vooral te danken aan de levensverzekering, die 13,4% aangroeit, tegenover 19,7% een jaar eerder. De verrichtingen in de niet-levensverzekering stijgen dan weer met 4,9%, wat nauw aansluit bij de groei van 5,1% in 2003.

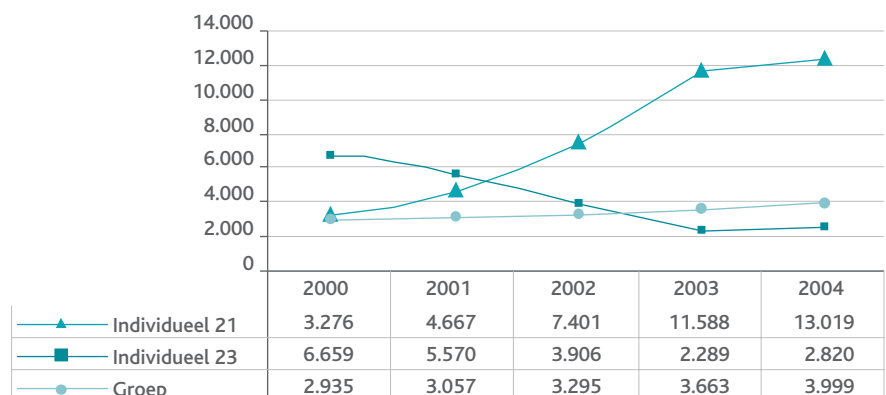
De penetratiegraad van de verzekering in de Belgische economie, d.i. de verhouding tussen het totale premie-

inkomen en het BBP, is, na een groei van 1 procentpunt in 2003, in 2004 gestegen met 0,5 procentpunt. Hij bedraagt nu 10%, tegenover 9,5% een jaar eerder. Zoals de voorgaande jaren is die ontwikkeling bijna volledig toe te schrijven aan de levensverzekering, waarvan de penetratiegraad de laatste vijf jaar met bijna 2 procentpunt gestegen is, meer bepaald dankzij de uitbreiding van het productengamma en het succes van de verzekeringsrekeningen. Dat de penetratiegraad van de niet-levensverzekering over een lange periode stagneert, duidt op de verzadiging van de schadeverzekeringsmarkt en de stevige concurrentie die deze verrichtingen kenmerkt.

Het totaalincasso in België groeit in 2004 iets sterker dan het gemiddelde in de Europese Unie, waar de groei 7,8% bedraagt. Dat België het beter doet, is alleen te danken aan de levensverzekeringen, die er met 13,4% op vooruitgaan, tegenover 9,1% op Europees niveau. In niet-leven is de groei van de Belgische activiteiten dan weer minder snel dan in de 25 landen van de Europese Unie.

De grafiek hieronder illustreert de contrasterende ontwikkeling van de verschillende deelactiviteiten in de levensverzekering. De forse groei van de verrichtingen "leven individueel met gewaarborgde rente" vertraagt in 2004, maar gaat voor het eerst sinds 2000 gepaard met een opleving van de aan beleggingsfondsen gekoppelde verrichtingen. De groepsverzekering noteert sinds 2003 een meer gestage groei, maar lijkt nog niet te profiteren van het nieuwe kader dat inzake aanvullende pensioenen vastgelegd wordt door de wet-Vandenbroucke tot invoering van de sectorale pensioenplannen.

Incasso's leven (in miljoenen euro)

3. Technische voorzieningen en beleggingen

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen volgt Assuralia de verrichtingen die onder het toezicht van de CBFA vallen, dus de ondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn. De verrichtingen (leven en niet-leven) omvatten de recht-

streekse verzekeringszaken in België en het buitenland, als ook enkele aangenomen herverzekeringsverrichtingen. Aangezien de "professionele" herverzekeraars (die uitsluitend aangenomen herverzekering beoefenen) niet onder het CBFA-toezicht vallen, zijn hun incasso's niet in aanmerking genomen.

3.1. Analyse van de technische voorzieningen

Ontwikkeling en uitsplitsing van de technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Technische voorzieningen	2000	2001	2002	2003	2004
Balans	88.174	98.334	106.267	120.129	136.936
Niet-verdiende premies en lopende risico's	2.336	2.510	2.762	2.901	3.116
Levensverzekering					
- niet gekoppeld aan een beleggingsfonds	51.009	55.724	63.014	74.426	87.782
- gekoppeld aan een beleggingsfonds	13.223	16.573	15.972	17.500	19.149
Schadegevallen	20.173	21.611	22.644	23.201	24.488
WD en ristorno's	467	453	350	412	492
Egalisatie en catastrofes	477	584	592	688	758
Andere	489	879	933	1.001	1.150
Resultatenrekeningen	88.174	98.334	106.267	120.129	136.936
Niet-leven	23.115	24.778	26.493	27.391	28.992
Leven	65.059	73.556	79.774	92.738	107.944

Eind 2004 bedragen de technische voorzieningen, voor alle verrichtingen samen, 136,9 miljard euro, tegenover 120,1 miljard eind 2001. De technische voorzieningen zijn tussen 2000 en 2004 met 55% gestegen, terwijl het eigen vermogen over dezelfde periode slechts 9,8% aangegroeid is, als gevolg van de overdracht van de negatieve resultaten van 2002 en 2003. De stijging is meer uitgesproken voor de voorzieningen in de levensverzekering, die met 65%

stijgen, dan voor de voorzieningen niet-leven, die met 25% toenemen. Dat groeiverschil heeft uiteraard te maken met de sterke toename van de incasso's leven van de jongste jaren.

Ondanks de instroom van 2,9 miljard euro aan nieuwe premies stijgen de voorzieningen voor tak 23 tussen eind 2003 en eind 2004 met slechts 1,6 miljard euro.

3.2. Analyse van de beleggingen

Het relatieve aandeel van de effecten met variabele opbrengst in de portefeuille van de verzekeraars blijft in 2004 stabiel, nadat het vier jaren onafgebroken is gedaald. Die status-quo valt te verklaren door de vrij goede beursprestaties van de voorbije twee jaren. Voor het vierde jaar op rij stijgt het relatieve aandeel van de vastrentende effecten, dat nu de drempel van 70% van het

beleggingstotaal overschrijdt, terwijl het 58% bedroeg in 2000.

Die ontwikkelingen kunnen worden verklaard door de desinvestering van de verzekeringsondernemingen op de aandelenmarkten als gevolg van de beursperikelen in 2002 en 2003, enerzijds, en de verdere daling van de rentevoeten, die de marktwaarde van de vastrentende effecten de hoogte injaagt, anderzijds.

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen buiten tak 23 (In miljoenen euro)

Marktwaarde	2000	2001	2002	2003	2004
Terreinen en gebouwen	3.014	3.120	3.507	3.567	3.808
Participaties	4.438	4.578	6.808	7.096	7.665
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	20.403	19.725	13.311	13.236	16.021
Obligaties en andere vastrentende effecten	51.886	55.126	62.536	75.017	94.006
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	9.353	9.951	10.966	12.395	11.297
TOTAAL	89.094	92.500	97.128	111.311	132.797

Ontwikkeling en uitsplitsing van de tak 23-beleggingen (In miljoenen euro)

Marktwaarde	2000	2001	2002	2003	2004
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0	0
Participaties	0	0	0	0	0
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	10.328	12.803	12.755	13.023	13.298
Obligaties en andere vastrentende effecten	1.007	1.520	2.131	2.625	3.213
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	1.889	2.085	872	1.636	2.422
TOTAAL	13.224	16.408	15.758	17.284	18.933

Het totaal van de aan beleggingsfondsen gekoppelde beleggingen bedraagt eind 2004 18,9 miljard euro, tegenover 17,3 een jaar eerder. Dat is een stijging van 9,5%.

Aandelen zijn in 2004 goed voor meer dan 70% van het beleggingstotaal. Hun relatieve aandeel daalt echter voor het tweede opeenvolgende jaar, terwijl andere beleggingen en in mindere mate ook obligaties het beter doen.

3.3. Financiële opbrengsten en rendement van de beleggingen

Na de terugval in 2002 stijgt het totale beleggingsrendement zonder tak 23 voor het tweede jaar op rij. Het bedraagt 5,1% in 2004, tegenover 4,3% in 2003 en 3,3% in 2002.

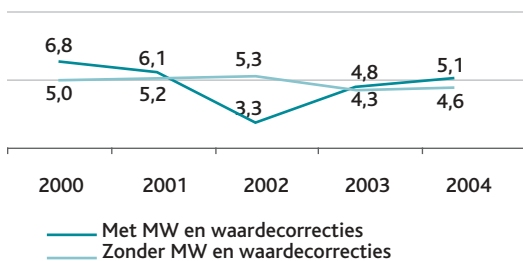
Uit de onderstaande grafiek blijkt dat de gerealiseerde meer- en minderwaarden en de waardecorrecties in 2004 opnieuw positieve nettobedragen optekenen. Het negatieve verschil van een 0,5 procentpunt in 2003 maakt in 2004 plaats voor een even groot positief verschil.

In 2004 bedraagt de "financial dependency ratio" (FDR, zie p. 14) 2,6%, eenzelfde peil als in 2003. De in 2004 geno-

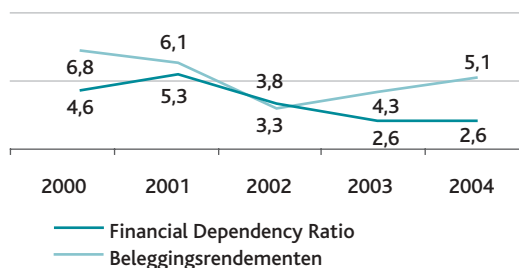
teerde rendementsgroei diept het verschil tussen de rendementscurve en de FDR-curve met 0,5 procentpunt uit. De ondernemingen hebben zo aan de technische voorzieningen een gemiddeld rendement toegerekend van 5,1%, dat afkomstig is van een even hoog beleggingsrendement, terwijl 2,6% volstond om het financiële evenwicht te bereiken.

Het grotere positieve verschil tussen die curven is het gecombineerde effect van de inspanningen van de verzekeringsondernemingen om hun verrichtingen technisch-financieel opnieuw rendabel te maken, en van de gunstigere financiële resultaten in 2004 in vergelijking met 2002 en 2003.

Beleggingsrendementen met en zonder meerwaarden en waardecorrecties (buiten tak 23) (in %)

Rendementen, bestemmingen en financiële behoeften (buiten tak 23)

4. Commissielonen en kosten

4.1. Beheers- en administratiekosten

De jaarrekening voorziet in een dubbele uitsplitsing van de algemene kosten, die in 2004 3,2 miljard euro bedroegen. Het aandeel van de personeelskosten binnen het totaal van de algemene kosten daalt licht, tot 57% van het totaal,

tegenover 58% in 2003 en 60% in 2002. Die afname valt vooral te verklaren doordat het aantal voor onbepaalde duur tewerkgestelde werknemers in de sector met 1% gedaald is, van 23.991 eind 2003 tot 23.752 eind 2004.

Uitsplitsing van de beheers- en administratiekosten in 2004

(in miljoenen euro)	Technische rekeningen		Niet-technische rekening	Totaal
	Niet-leven	Leven		
Per bestemming				
Beheerskosten i.v.m. de acquisitie	630	310	-	940
Interne schadebeheerskosten	672	81	-	753
Administratiekosten	1.009	358	-	1.368
Beleggingsbeheerskosten	36	81	36	153
TOTAAL	2.347	830	36	3.213
Per aard				
Personeel	-	-	-	1.841
Andere bedrijfskosten	-	-	-	1.372
TOTAAL	-	-	-	3.213

4.2. Commissielonen

De commissielonen aan de tussenpersonen bedragen in 2004 in totaal 2.385 miljoen euro, dit is 7,3% van het totale premie-inkomen, wat iets minder is dan in 2002 en 2003. Die betrekkelijke daling kan worden verklaard door

het feit dat de verrichtingen leven, waarvoor de kosten- en commissieloon aandelen lager liggen, sterker groeien dan de verrichtingen niet-leven.

Premies en commissielonen in 2004 (zonder bijkantoren)

(in miljoenen euro)	Verdiende premies		Commissielonen		Verhouding (in %)	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
BA-motorrijtuigen (*)	1.857	1.918	251	259	13,5	13,5
Allerlei risico's en Transport (*)	6.061	6.304	877	905	14,5	14,4
AO Wet van 71 (*)	910	912	58	58	6,4	6,4
Leven indiv. tak 21 (*)	11.548	13.000	428	466	3,7	3,6
Leven indiv. tak 23 (*)	2.250	2.790	67	75	3,0	2,7
Leven groep takken 21/23 (*)	3.669	4.002	46	46	1,2	1,2
Andere directe zaken en aangenomen herverzekering	3.224	3.770	551	576	17,1	15,3
Alle verrichtingen samen (**)	29.519	32.696	2.278	2.385	7,7	7,3

(*) Directe zaken in België.

(**) Directe zaken in België, plus de verrichtingen in het buitenland en aangenomen herverzekering.

4.3. Totaal van de kosten en commissielonen

Al verschillende jaren leidt de forse toename van het premie-inkomen in leven, vooral dat van de "verzekeringsrekeningen", tot een betrekkelijke daling van het totaal van de kosten en commissielonen, uitgedrukt in procent van de premies. Overigens verklaren de kostenbeperkende maatregelen die na een bijzonder moeilijk jaar 2002 genomen werden, ook deels de lagere kosten- en commissieloonratio in 2003 en 2004. Deze laatste bedraagt 17,1% in 2004, tegenover 18,3% in 2003 en net geen 21% eind 2002.

Voor de meeste activiteiten, zowel leven als niet-leven, houdt de in 2003 aangevatte daling van het globale niveau

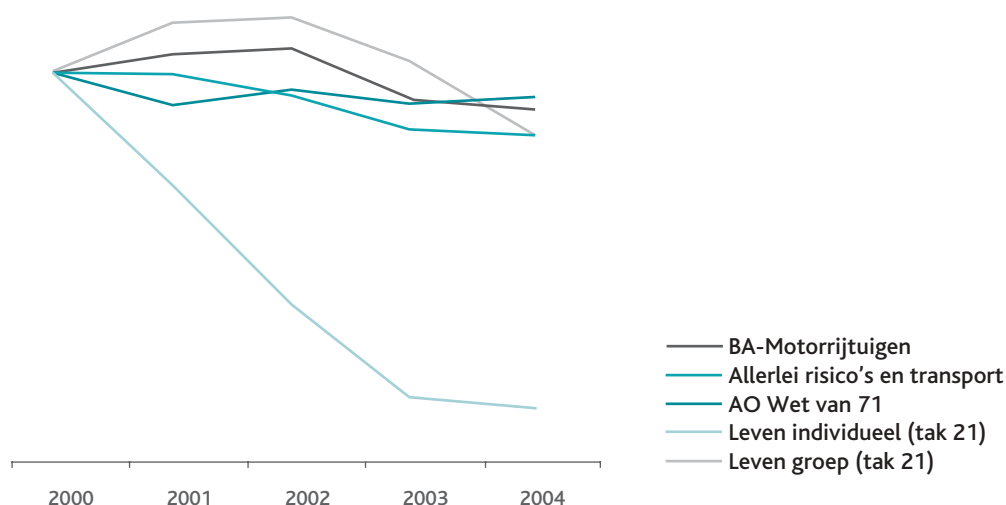
van de kosten en de commissielonen in 2004 aan. Alleen de verrichtingen "Arbeidsongevallen 1971" noteren een hogere ratio. Die stijging is te wijten aan de zwakke premiegroei in 2004 en toont aan dat de verhouding tussen de algemene kosten en het premie-inkomen over een korte periode weinig elastisch is. In "leven groep met gewaarborgd inkomen" zakt de verhouding van de kosten en de commissielonen op de premies voor het eerst onder het niveau van 2000. In "leven individueel" staat de ontwikkeling van het aandeel van de commissielonen en de kosten haaks op die van de incasso's.

Ontwikkeling van de kosten en commissielonen voor alle activiteiten samen

(in % van de verdiende premies)	2000	2001	2002	2003	2004
Commissielonen	8,2	8,3	8,3	7,7	7,3
Personeelskosten	7,6	7,7	7,3	6,2	5,6
Andere bedrijfskosten	5,2	5,3	5,3	4,4	4,2
Commissielonen en alg. kosten	21,0	21,3	20,9	18,3	17,1

Ontwikkeling van het relatieve gewicht

(% van de verdiende premies) van de commissielonen en de algemene kosten
Index 2000 = 100

Leven individueel

(in miljoenen euro)	Tak 21		Tak 23	
	2003	2004	2003	2004
Premies	11.547	13.000	2.249	2.790
Commissielonen	428 (3,7%)	466 (3,6%)	67 (3,0%)	75 (2,7%)
Algemene kosten	489 (4,2%)	494 (3,8%)	88 (3,9%)	50 (1,8%)

5. Rendabiliteit en “Financial Dependency Ratio” (FDR)

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de aan het toezicht van de CBFA onderworpen ondernemingen, d.w.z. de ondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn. In het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven) zijn opgenomen: de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook enkele aangenomen herverzekeringsverrichtingen. Aangezien de “professionele” herverzekeraars (die m.a.w. uitsluitend aangenomen herverzekering beoefenen) niet onderworpen zijn aan het CBFA-toezicht, worden hun activiteiten niet in aanmerking genomen.

De resultatenrekening bevat drie bestanddelen: de technische rekeningen niet-leven en leven en de niet-technische rekening. De technische rekeningen omvatten alle technische en financiële elementen die rechtstreeks aan de verzekeringsactiviteiten gekoppeld zijn. De niet-technische rekening omvat alle andere elementen, zoals de financiële opbrengsten uit het eigen vermogen, de belastingen op het resultaat of uitzonderlijke elementen die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

5.1 Synthese van de resultatenrekeningen

De technisch-financiële rendabiliteitsratio's alsook de ratio's op basis van de niet-technische rekening worden, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in procent van het totaal van de in niet-leven en leven verdiende premies. In 2004 waren die goed voor 32,7 miljard euro.

5.1.1. Technische rekeningen niet-leven en leven

Netto technisch-financiële saldi: technische saldi die voortvloeien uit de verzekeringsactiviteit (leven en niet-leven), verhoogd met de aan de technische rekeningen toegerekende financiële elementen. Er wordt geen rekening gehouden met de andere financiële inkomsten die niet aan de verzekeringsactiviteit toe te schrijven zijn.

De **technische rekening niet-leven** omvat de rechtstreekse zaken in België (BOAR, alle AO-activiteiten), de rechtstreekse zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering. In 2004 is voor al die verrichtingen samen voor 12,5 miljard euro aan premies geïnd.

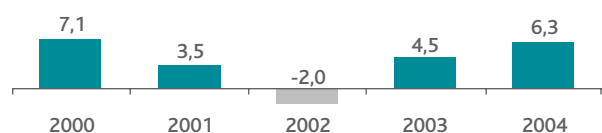
Het **netto technisch-financieel saldo** bedraagt 1,3 miljard euro, of 10% van die premies, tegenover -2,8% in 2002 en 7,2% in 2003. De daling van de schade/premieratio in de BOAR-takken is de belangrijkste verklaring voor dat herstel.

5.1.2. Technische rekening leven

De **technische rekening leven** omvat mutatis mutandis dezelfde gegevens voor de levensverzekeringsverrichtingen, die in 2004 goed zijn voor 20,2 miljard euro aan premies. Het technisch-financieel saldo noteert een winst van 791 miljoen euro, dit is 3,9% van de premies, tegenover 2,7% in 2003 en -1,6% in 2002. Het technisch-financieel saldo is in 2004 weliswaar positief, maar bedraagt 200 miljoen euro minder dan het miljard euro winst dat in 2000 genoteerd werd op een incasso van 12,9 miljard euro. Dat resultaat vertegenwoordigde 7,7% van de premies, bijna 4 procentpunt meer dan in 2004.

Voor **alle verzekeringsverrichtingen samen** creëren de ondernemingen in 2004 een netto technisch-financieel saldo van 2 miljard euro, goed voor 6,3% van het premieinkomen, tegenover 4,5% in 2003. Die groei bevestigt het herstel van 2003. Het peil van 2000, 7,1% van de verdiende premies, wordt echter niet gehaald.

Netto technisch-financiële saldi. Totaal van de verrichtingen (in % van de verdiende premies)

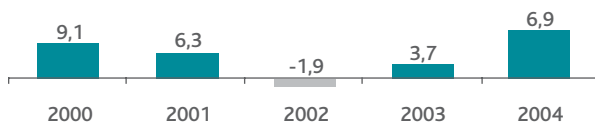

5.1.3 Niet-technische rekening

De niet-technische rekening omvat alle andere elementen van de resultatenrekening die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verzekeringsverrichtingen.

Lopend resultaat: netto technisch-financiële saldi, verhoogd met het saldo van de financiële opbrengsten van de niet-technische rekening en het saldo van de andere recurrente opbrengsten en kosten die niet aan de verzekeringsactiviteit verbonden zijn.

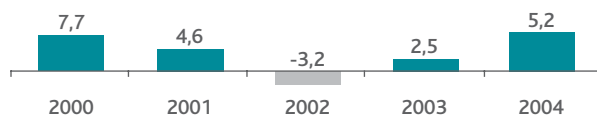
Lopend resultaat (in % van de verdiende premies)

Het **lopend resultaat** van 2004 stemt overeen met een nettowinst van 2,3 miljard euro, d.i. 6,9% van het premietotaal, tegenover 1,1 miljard in 2003, toen goed voor 3,7% van de premies. De beleggingsopbrengsten (zonder beheerkosten), die in 2003 nog negatief waren, bedragen in 2004 314 miljoen euro. Dat het lopend resultaat met meer dan 3 procentpunt stijgt, is in grote mate aan de beleggingsopbrengsten te danken.

Te bestemmen resultaat van het boekjaar: lopend resultaat, verhoogd met het saldo van de niet-recurrente opbrengsten en kosten (uitzonderlijke opbrengsten en kosten, netto belastingen en netto overdrachten van/naar de belastingvrije reserves).

Te bestemmen resultaat van het boekjaar (in % van de verdiende premies)

Het te bestemmen resultaat van het boekjaar vertegenwoordigt een winst van 1,7 miljard euro in 2004, d.i. 5,2% van het premietotaal, tegenover 0,7 miljard in 2003, wat toen 2,4% van de premies uitmaakte.

Het verschil tussen het lopend resultaat en het te bestemmen resultaat is vrijwel uitsluitend toe te schrijven aan de 516 miljoen euro

5.2. Spreiding van de boekhoudkundige resultaten

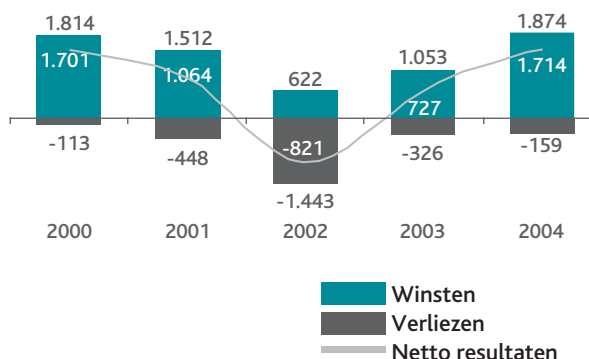
Het volume van de boekhoudkundige winst zet zijn in 2003 ingezette groei voort, terwijl het verliesvolume verder daalt en nu het peil van 2000 benadert.

De goede prestaties van de beurzen, de tariefaanpassingen en de kostenbesparingen, waarmee al in 2003 begonnen werd, verklaren het verdere herstel van de sector.

De nettowinst van 1,7 miljard euro in 2004 is het resultaat van een winst van 1,9 miljard euro bij 96 ondernemingen samen en een verlies van 0,2 miljard euro bij een tiental andere ondernemingen samen.

Voor slechts een beperkt aantal, grote of middelgrote ondernemingen verbetert het boekhoudkundig resultaat aanzienlijk in vergelijking met 2003. De meeste ondernemingen houden hun prestatiepeil van 2003 aan, terwijl er zo'n tien nog niet in geslaagd zijn hun rendabiliteit op te krikken.

Ontwikkeling van de boekhoudkundige resultaten (in miljoenen euro)

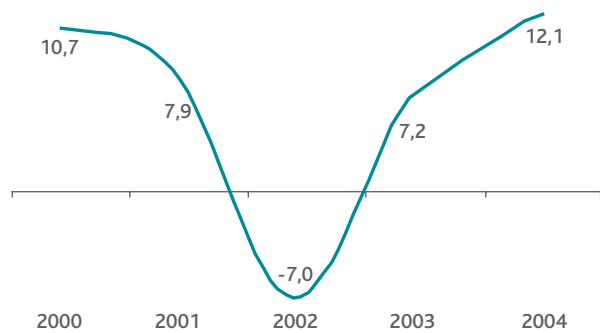

5.3. Rendabiliteit van het eigen vermogen

Boekhoudkundig eigen vermogen: eigen kapitaal, verminderd met de immateriële vaste activa en het niet-gestorte deel van het kapitaal.

Eigen vermogen tegen marktwaarde: boekhoudkundig eigen vermogen, vermeerderd met de latente meerwaarden na aftrek van de uitgestelde belasting (34% van de latente meerwaarden, behalve voor de effecten met variabele opbrengst waarvan de meerwaarden vrijgesteld zijn).

Rendabiliteit van het eigen vermogen (marktwaarde, in %)

Ontwikkeling van het eigen vermogen (in miljoenen euro)

Einde boekjaar (alle ondernemingen)	1998	2000	2002	2003	2004
Boekwaarde	8.792	8.336	7.399	8.340	9.156
Marktwaarde	20.519	15.158	8.772	11.010	16.077
Marktwaarde (1998 = 100)	100	74	43	53	78
Eigen vermogen marktwaarde / vereiste marge	594%	370%	184%	207%	273%

Het eigen vermogen tegen marktwaarde overschrijdt voor het eerst het niveau van 2000, maar bedraagt nog altijd slechts 78% van de in 1998 genoteerde marktwaarde ondanks de herkapitalisaties in 2003.

De stijging van het eigen vermogen tegen marktwaarde in 2004 is hoofdzakelijk te danken aan het feit dat de latente meerwaarden in 2004 met bijna 5 miljard euro toenemen. Die toename moet echter worden genuanceerd: ze is grotendeels te verklaren door de verdere daling van de rentevoeten, die de marktwaarde van de obligaties omhoogstuwt. Die latente meerwaarden lijken dan ook veeleer een "virtueel" voordeel dan een reële ondersteuning van de financiële soliditeit van de ondernemingen.

De verhouding "eigen vermogen tegen marktwaarde / vereiste marge" bevestigt haar herstel en bedraagt eind

2004 273%, na de duik van 594% eind 1998 naar slechts 184% eind 2002.

Het rendement op eigen vermogen (RoE), gedefinieerd als de verhouding tussen het te bestemmen resultaat en de gemiddelde waarde van het eigen vermogen tegen marktwaarde, stijgt van 7,2% in 2003 tot 12,3% in 2004. Dat is de beste prestatie sinds 1998, toen die ratio 16% bedroeg.

De RoE kan ook worden berekend op basis van de "netto vermogensvariatie" van de houders van het eigen vermogen, herleid tot de oorspronkelijke inleg. Deze "netto vermogensvariatie" stemt overeen met de variatie van de marktwaarde van het eigen vermogen, vermeerderd met de uitgekeerde resultaten en verminderd met het eventueel ingebrachte kapitaal.

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat van de voorbije vijf jaren alleen 2003 en 2004 economisch rendabel waren voor de hele sector. Ondanks de positieve boekhoudkundige resultaten in 2000 en 2001 worden die twee boekjaren op sectoraal vlak gekenmerkt door waardevernietiging. Het boekjaar 2002 wordt afgesloten met negatieve resultaten, zowel boekhoudkundig als economisch.

Bij het interpreteren van de positieve rendementen van de voorbije twee jaren is echter de grootste voorzichtigheid geboden. Zij vinden hun oorsprong vooral in de toegenomen latente meerwaarden op obligaties. Als onderdeel van het vermogensvolume van de ondernemingen zullen zij de komende jaren echter onvermijdelijk krimpen wanneer de obligaties met een hogere rentevoet dan die welke momenteel geboden wordt, geleidelijk zullen verstrijken.

Bovendien zou de rendabiliteit van de verzekeringsondernemingen, die aan die criteria getoetst wordt, fors verslechteren bij een stijging van de rentevoeten. Een eenvoudige rekensom leert dat een stijging van de langetermijnrente van 3,5% tot 4,5% de netto latente meerwaarden op obligaties tot nul zou herleiden. Volgens dat scenario zou de rendabiliteit, beoordeeld volgens de netto vermogensvariatie, dalen van 35,9% tot minder dan 5%.

5.4. Financial Dependency Ratio en aan de technische voorzieningen toegekende opbrengsten

FDR (Financial Dependency Ratio): verhouding, voor een verzekeringsproduct of een groep verzekeringsproducten, tussen het technische resultaat vóór beleggingsopbrengsten en de ermee verbonden gemiddelde technische voorzieningen. Deze ratio bepaalt het minimumrendement dat de technische voorzieningen moeten halen om het financiële evenwicht te bereiken. De FDR biedt het voordeel dat ze zonder onderscheid kan worden toegepast op de verzekeringsproducten niet-leven en leven, en een relevante vergelijking mogelijk maakt tussen de resultaten die berekend zijn voor producten met snelle schaderegeling (short tail) en die voor producten met trage schaderegeling (long tail).

De FDR kan aldus worden vergeleken met het aan de technische voorzieningen toegekende rendement. Wanneer het toegekend rendement hoger is dan de overeenkomstige FDR, ontstaat een positief technisch-financieel saldo, terwijl een FDR die hoger is dan het toegerekende rendement een tekort voortbrengt. In tak 23, waar de technische last met de waarde van de beleggingsfondsen evolueert, is de FDR een eerste benadering van de gemiddelde prestatie van de belegde fondsen.

5.4.1 Ontwikkeling van de FDR

Voor alle verrichtingen niet-leven samen daalt de FDR voor het vierde opeenvolgende jaar. Hij bedraagt nu -3%, tegenover -2,7% in 2003. De positieve technische saldi (vóór beleggingsopbrengsten) verklaren het negatieve cijfer van de FDR en duiden op de terugkeer naar een gezonder tarifieringsbeleid dan vroeger, toen verrichtingen alleen rendabel konden zijn dankzij omvangrijke financiële opbrengsten. Die situatie verschilt van product tot product: de producten "brand" en "voertuigcasco", met een eerder snel regelingstempo, noteren in 2004 een negatieve FDR, terwijl voor de producten AO, algemene BA of BA-motorrijtuigen, met een veeleer langzaam regelingstempo, een positieve FDR waargenomen wordt.

Als we naar de zorgwekkende situatie kijken waarbij het technisch-financieel evenwicht alleen kan worden bereikt wanneer de dekkingswaarden een rendement van 4% of meer vertonen, dan vereisen voor de verrichtingen niet-leven alleen de takken Arbeidsongevallen, Ziekte en Algemene BA specifieke aandacht.

In leven wordt het technisch-financieel evenwicht pas bereikt wanneer "tak 21 individueel" en "tak 21 groep" een minimumrendement noteren van respectievelijk 4,2% en 4,8%. Zoals in 2003 blijkt de situatie trouwens systematisch zorgwekkender te zijn voor "leven groep" dan voor "leven individueel".

De verbetering van de FDR in tak 23 is dan weer de weerspiegeling van sterkere financiële prestaties, die nodig zijn om voor die producten een duurzame belangstelling teweeg te brengen.

6. Solvabiliteit

| Solvabiliteitsmarges

a) Samengestelde marge: vermogen van de verzekeringsonderneming, vrij van elke voorzienbare verplichting (ook gevormde of beschikbare marge genoemd).

- ▶ De samenstelling van die marge stoelt op een lijst van in aanmerking te nemen elementen, die reglementair vastgesteld is.
- ▶ Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het expliciete deel van de marge (eigen vermogen, achtergestelde leningen, niet-technische reserves, suppletiebijdragen voor onderlinge maatschappijen, ...) en het impliciete deel (geraamde toekomstige winst in leven, niet-afgeloste acquisitiekosten in de voorzieningen leven, latente meerwaarden, ...).
- ▶ De elementen uit het expliciete gedeelte worden automatisch in aanmerking genomen, die van het impliciete gedeelte op verzoek van de onderneming en met goedkeuring van de CBFA.
- ▶ Een gedeelte van de gevormde marge dient voor de dekking van de activiteiten niet-leven en een ander gedeelte voor de dekking van de activiteiten leven.

b) Vereiste marges: bedragen van de samengestelde marge waarover de verzekeringsonderneming met betrekking tot haar activiteiten moet beschikken voor elk van de groepen niet-leven en leven. Die bedragen zijn berekend op basis van:

- ▶ de premies en de schadegevallen in de niet-levensverzekering;
- ▶ de voorzieningen voor definitieve renten in de arbeidsongevallen;
- ▶ de technische voorzieningen en het risicokapitaal in de levensverzekering;
- ▶ het risico dat de onderneming loopt wegens het aanwenden van afgeleide producten.

c) Dekkingsratio: verhouding tussen de samengestelde marge en de vereiste marge.

d) CBFA-correctie: verrichting waarbij de toegelaten latente meerwaarden uit de beschikbare marge gehaald worden en vervangen worden door het verschil tussen de

huidige waarde van de beleggingen en hun boekwaarde (netto latente meerwaarden of netto latente minderwaarden). Deze verrichting heeft tot doel de solvabiliteitsmarge die de verzekeringsondernemingen samenstellen, op een eenvormige wijze te beoordelen, los van de vaststelling door de onderneming van een eventuele "duurzame" minderwaarde op beleggingen, met het boeken van een waardevermindering als gevolg.

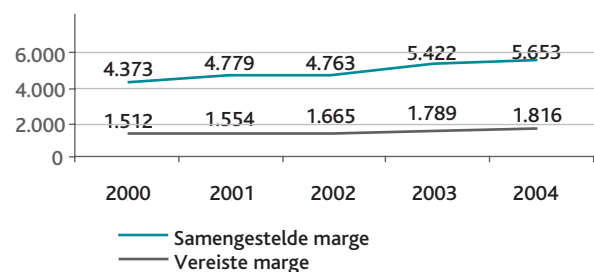
e) Weerstandstests: verrichting waarbij de gecorrigeerde solvabiliteitsmarge vermindert wordt met een bepaald percentage van de huidige waarde van een beleggingscategorie en vervolgens vergeleken wordt met de vereiste marge.

- ▶ Deze verrichting heeft tot doel na te gaan of de marge van de onderneming volstaat voor het opvangen van waardeverminderingen van activa, vastgelegd op 25% voor aandelen, 15% voor onroerende goederen, 5% voor obligaties, en ten slotte van een cumulatieve waardevermindering van 5% voor gewaarborgde schuldvorderingen op herverzekering, 5% van nog uit te geven premies, 25% van terug te vorderen technische kosten en 50% voor andere vorderingen.

6.1. Solvabiliteitsmarges niet-leven

De vereiste marge voor de verrichtingen "niet-leven" stijgt aanhoudend tussen 2000 en 2004, gemiddeld zo'n 80 miljoen euro per jaar, tot 1,8 miljard op het einde van de periode. Dit is een stijging met 20% ten opzichte van 2000.

Solvabiliteitsmarge niet-leven (in miljoenen euro)

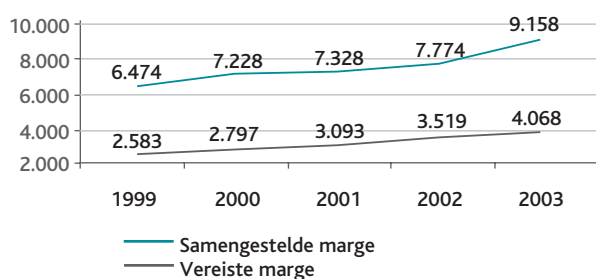
Na een toename van 14% in 2003 stijgt het volume van de samengestelde marge in 2004 met 3,6%. De stijging met 30% over de laatste vijf jaren is hoger dan die voor de vereiste marge. Het gevolg daarvan is dat de dekkingsratio ruim 20 procentpunt hoger ligt dan in 2000.

6.2. Solvabiliteitsmarges leven

De vereiste marge voor de verrichtingen leven stijgt in 2004 met 14%, even veel als in 2003. De aanhoudende toename van de vereiste marge is het gevolg van de sterke expansie die de activiteiten leven de voorbije jaren gekend hebben.

De samengestelde marge ligt 20% hoger en stijgt van 7,6 miljard euro in 2003 tot 9,2 miljard in 2004. Die hogere beschikbare marge is vooral te danken aan twee factoren: enerzijds bedragen de latente meerwaarden ruim één miljard euro meer dan in 2003, en anderzijds werd het fonds voor toekomstige dotaties, goed voor een miljard euro, erin opgenomen. Sinds 2004 mogen de ondernemingen dat fonds opnemen in het expliciete deel van de gevormde marge, conform de koninklijke besluiten van 26 mei 2004 die in het kader van de oefening Solvabiliteit I werden goedgekeurd.

Solvabiliteitsmarge leven (in miljoenen euro)

6.3. Weerstandstests

Door de marktwaarde van de aandelen fictief met 25% te verminderen, verslechtert de solvabiliteitsratio "gecorrigeerde beschikbare marge / vereiste marge" met 101 procentpunt, van 354% tot 253%.

Een waardevermindering met 15% van de beleggingen in onroerende goederen, hypothecaire leningen en leasing-rechten zou dan weer een veel minder uitgesproken gemiddelde verslechtering van de solvabiliteitsratio's meebrengen, aangezien ze beperkt zou blijven tot 24 procentpunt.

Met een vermindering met 5% van de marktwaarde van de obligaties en deposito's bij kredietinstellingen zou de gecorrigeerde solvabiliteitsratio bijna 83 procentpunt lager liggen en uitkomen op ongeveer 271% van de marge die de huidige reglementering vereist. Het overgrote aandeel van de obligaties verklaart de omvang van deze daling, die de gevoeligheid van de sector voor rentevoetschommelingen en de complexiteit van het actief/passief-beheer van de verzekeraars aantoont.

In het laatste modelvoorbeeld neemt de CBFA een gecumuleerde waardevermindering in acht van 5% voor gewaarborgde schuldvorderingen op herverzekering, 5% voor de nog uit te geven premies, 25% voor de terug te vorderen technische kosten en 50% voor de andere vorderingen. Dat scenario leidt tot een gecorrigeerde solvabiliteitsratio die met 63 procentpunt daalt van 354% tot 291%.

De weerstandstests tonen aan dat de solvabiliteit van de sector goed weerstand biedt aan de waardeverminderingen als bepaald in de CBFA-mededelingen D.231 en D.239. Ingeval de twee zwaarste scenario's zich voordoen (een daling met 25% van de marktwaarde van de aandelen en met 5% van de obligaties), zou de dekkingsratio met 184 procentpunt krimpen en uitkomen op 170%. Die "marktgebonden" cijfers weerspiegelen echter niet de diversiteit van de solvabiliteitsituaties die de ondernemingen na afloop van die tests kunnen tegenkomen.

7. Ontwikkeling van de belangrijkste resultaten

7.1. Levensverzekering: de vraag volgt

Het premie-inkomen is tussen 2000 en 2004 met ruim 55% toegenomen, wat iets minder is dan de technische voorzieningen, waarvan het volume over dezelfde periode met 68% is gegroeid. De daling van het premie-inkomen in tak 23 verklaart het groeiverschil tussen het premie-inkomen en de beheerde fondsen.

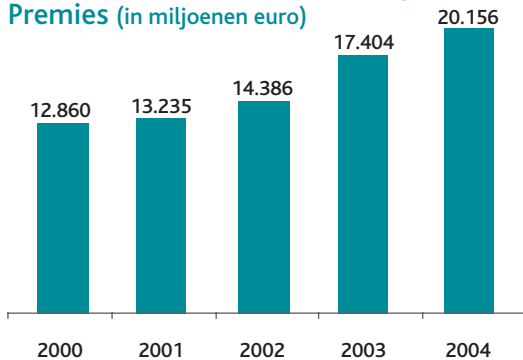
Het aandeel van de kosten en de commissielonen daalt door de forse groei van het premie-inkomen voor de producten "universal life".

De financiële opbrengsten stijgen verder, tot 5,6% van de technische voorzieningen, tegenover 5,3% in 2003.

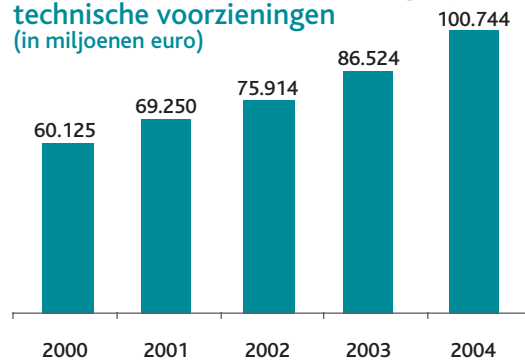
De verbetering van de financiële rendabiliteit is de belangrijkste verklaring voor de stijging van het bruto technisch-financiële saldo, dat 3,9% van de premies bedraagt, tegenover 2,5% in 2003 en -1,9% in 2002.

Het netto technisch-financieel saldo ligt in 2004 op hetzelfde niveau als het bruto saldo, namelijk 3,9% van de premies, wat verklaard wordt door een lichte daling (0,2%) van het fonds voor toekomstige dotaties, die goedge maakt wordt door een positief herverzekeringssaldo ten gunste van de cedenten.

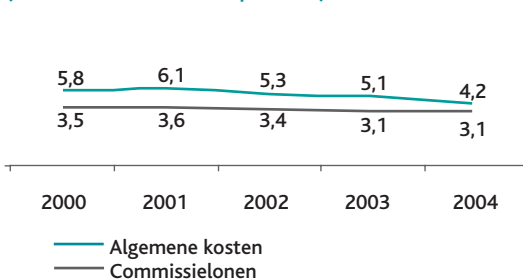
Leven (totaal van de verrichtingen)
Premies (in miljoenen euro)

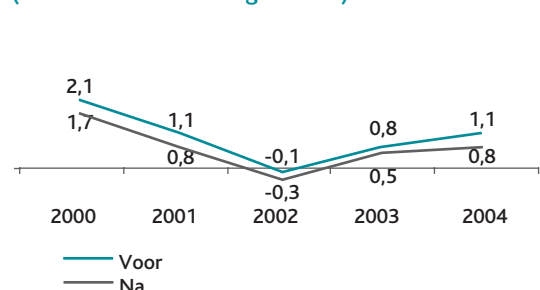
Leven (totaal van de verrichtingen) Gemiddelde
technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Netto technisch financiële saldi voor en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

7.1.1. Leven individueel met gewaarborgde rentevoet (tak 21)

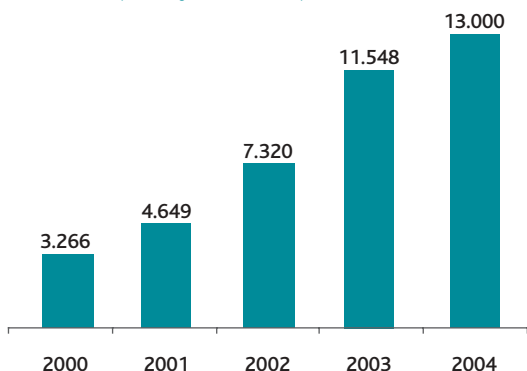
De forse groei van het premie-inkomen sinds 2000, die vooral te danken is aan de succesrijke producten met lage kosten, verklaart de gestage forse daling van de kosten- en commissieloonratio's.

De financiële opbrengsten, die tussen 1999 en 2002 alleen maar gedaald zijn, stijgen voor het tweede jaar op rij en benaderen het peil van 2001. Het aan de technische voorzieningen toegerekende rendement overschrijdt dan ook nog altijd de gewaarborgde rentevoet van 4,75%, waartegen bijna de helft van de portefeuille Leven individueel met een gewaarborgde rentevoet gesloten is.

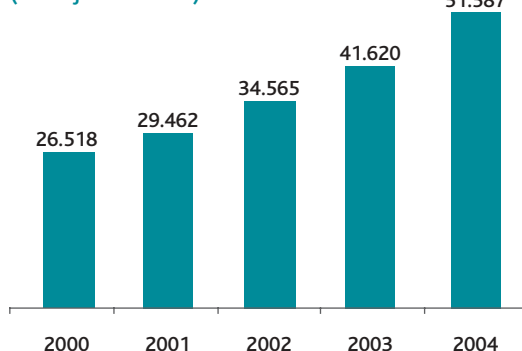
Het samengevoegde effect van de lagere kosten- en commissieloonandelen en de hogere financiële opbrengsten verklaart de bijna verdubbeling van het bruto technisch-financieel saldo, dat uitkomt op 3,7% van de verdiende premies. Uitgedrukt in procent van de voorzieningen bedraagt het technisch-financieel saldo 1,3% voor WD (winstdeelneming) en 0,9% na WD. Tussen 2003 en 2004 stijgt de winstdeelnemingsgraad dan ook van 0,3% tot 0,4% van de gemiddelde technische voorzieningen.

De hogere financiële opbrengsten en de groei van de afgezonderde fondsen, met een kenmerkende lagere gewaarborgde rentevoet, verklaren waarom de winstdeelnemingsgraad voor het tweede opeenvolgende jaar stijgt.

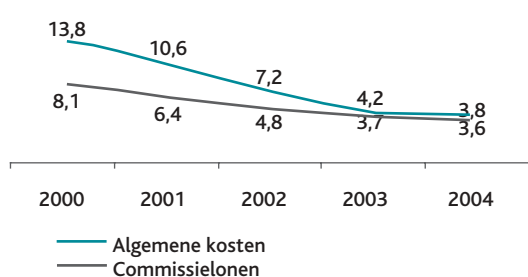
Premies (in miljoenen euro)

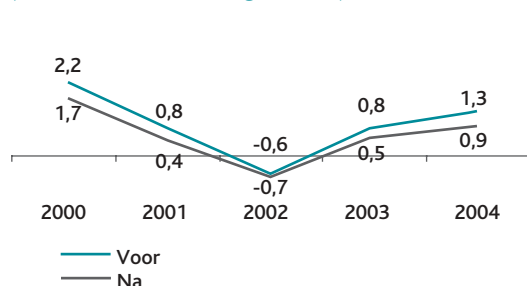
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

Netto technisch financiële saldi voor en na WD (in % van de voorzieningen leven)

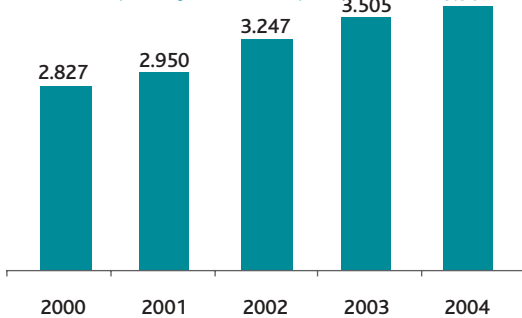
7.1.2. Leven Groep met gewaarborgde rentevoet (tak 21)

De resultaten van "leven groep" vertonen een ontwikkeling die erg vergelijkbaar is met die voor "leven individueel". Evenals in 2003 maken de financiële resultaten in 2004 bijna 5,4% van de technische voorzieningen uit. Daarmee blijven ze onder de niveaus van voor 2002. Het aan de technische voorzieningen toegerekende rendement ligt niettemin hoger dan de gewaarborgde technische rentevoet van 4,75%, die nog van toepassing is op twee derden van het volume van de technische voorzieningen voor die verrichtingen.

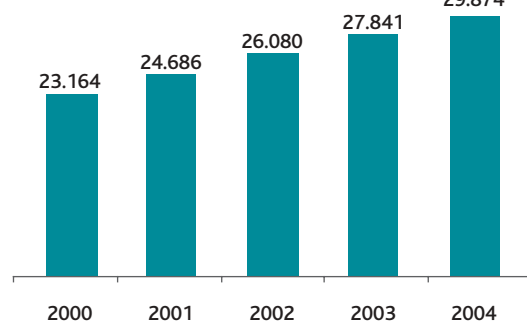
Het bruto technisch-financieel saldo bedraagt 4,8% van de premies, tegenover 3,6% in 2003. Die stijging wordt verklaard door de betere financiële resultaten en het kleinere aandeel van de algemene kosten en de commissielonen.

Met 0,3% van de technische voorzieningen blijven de dotaties aan de winstdeelnemers in 2004 stabiel ten opzichte van 2003. Ze bedragen echter nog maar de helft van in 1999.

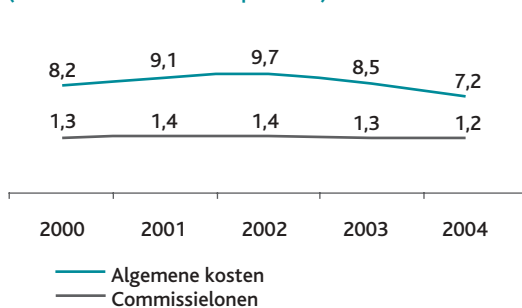
Groep tak 21
Premies (in miljoenen euro)

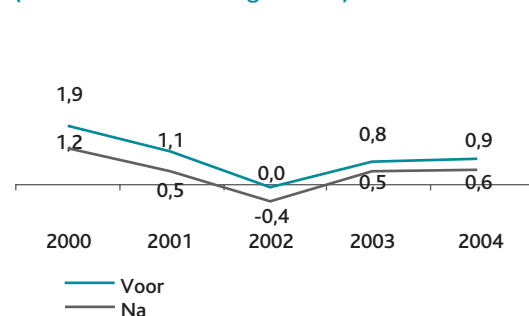
Gemiddelde technische voorzieningen
(in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch financiële saldi voor en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

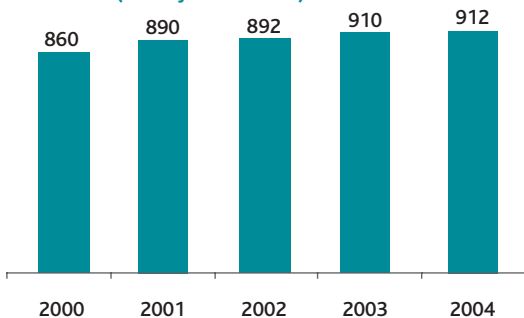
7.2. Verzekeringen niet-leven

7.2.1. Arbeidsongevallen (Wet van 1971)

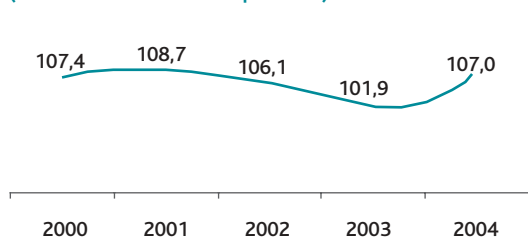
In de arbeidsongevallenverzekering wegen de felle concurrentie en de uitbreiding van de tertiaire economie op de groei van het premie-inkomen. Dat laatste bedraagt in 2004 slechts 0,2%.

De stijging van de technische lasten, onder meer als gevolg van de dotaties aan de bijkomende voorzieningen ter dekking van de stijgende levensverwachting, brengt het technische deficit op 26,7% van de verdiende premies, tegenover 21% in 2003.

AO Wet van 1971
Premies (in miljoenen euro)

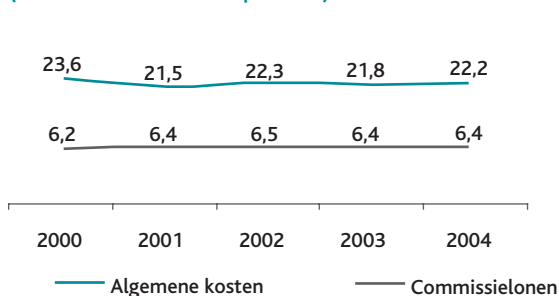
Schadegevallen en technische lasten
(in % van de verdiende premies)

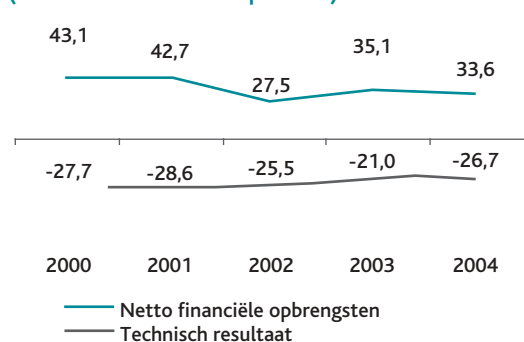
De financiële opbrengsten zijn goed voor 33,6% van de verdiende premies, wat 1,5 procentpunt minder is dan in 2003.

Tussen 2003 en 2004 gaat het bruto technisch-financiële saldo fors achteruit, van 14,1% van de premies in 2003 tot 6,9% ervan in 2004. Het netto technisch-financiële saldo daalt van 11,3% tot 4,8%.

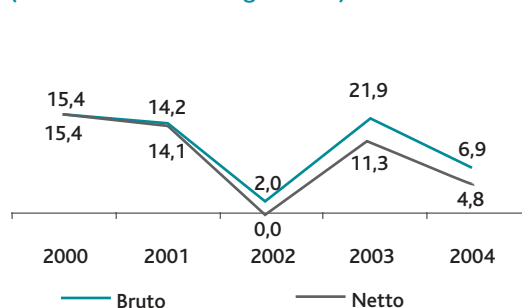
Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financieel resultaat
(in % van de verdiende premies)

Technisch financiële saldi
(in % van de voorzieningen leven)

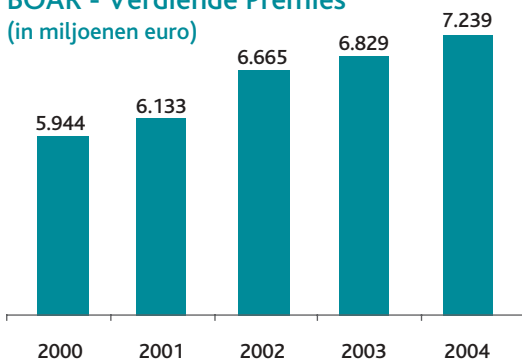
7.2.2. BOAR: evenwicht bevestigd

Ondanks een iets hogere schadelast, die gedeeltelijk goedgemaakt wordt door een daling van de algemene kosten, zet het technische herstel over alle BOAR-takken heen, dat zich in 2003 ingezet heeft, zich voort. Met 2% van de premie-instroom blijft het technische saldo positief. De financiële opbrengsten liggen iets hoger dan in 2003 en bezorgen de sector een bruto technisch-financieel saldo van 11,2% van het premie-inkomen, wat iets meer is dan in 2003.

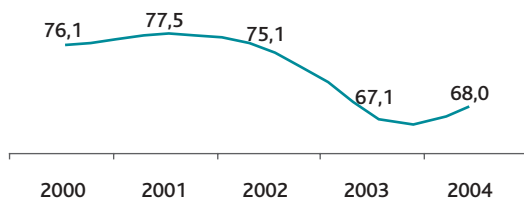
De kosten voor afgestane herverzekering dalen tussen 2003 en 2004 van 4,8% tot 3% van de premies, wat zorgt voor een gunstiger netto technisch-financieel saldo, dat van 6,1% tot 8,2% stijgt, tot een totaalbedrag van 592 miljoen euro.

Nader onderzoek van die verrichtingen (zie volgende bladzijden) leert echter dat de situatie sterk kan verschillen naar gelang van de verzekeringstak.

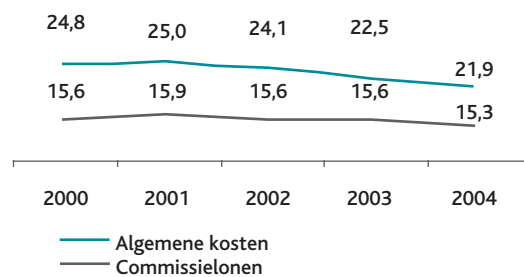
BOAR - Verdiende Premies (in miljoenen euro)

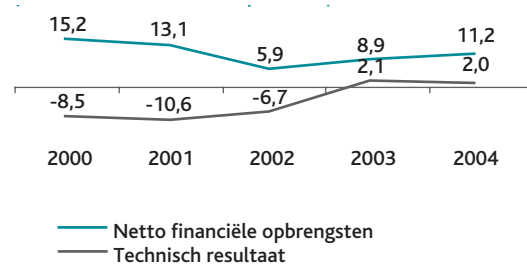
Schadegevallen en technische lasten (in % van de verdiende premies)

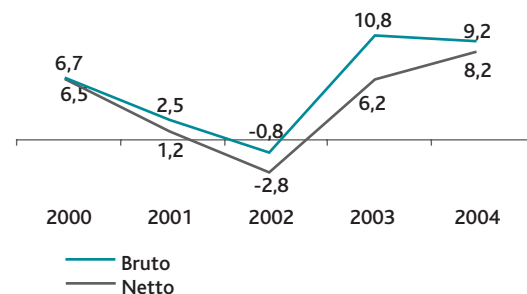
Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

Technisch-financieel resultaat (in % van de verdiende premies)

Technisch financiële saldi (in % van de voorzieningen leven)

8. Analyse van de belangrijkste BOAR-takken

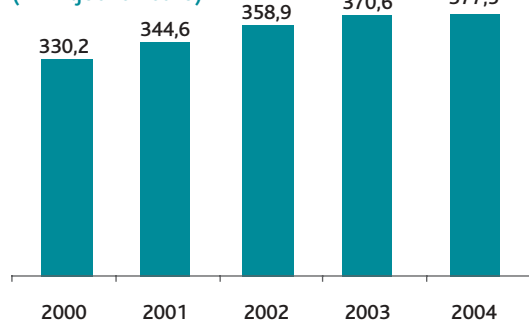
8.1. Ongevallen: een nog altijd miskende tak

In 2004 neemt het incasso van de tak ongevallen (uitgezonderd arbeidsongevallen) met 1,9% toe. Deze eerder matige toename hangt samen met de daling van het incasso met 2,8% voor de algemene individuele ongevallenverzekering. Bij het merendeel van de ondernemingen die dit product aanbieden, daalt het incasso in 2004.

Met een toename van 3,5% in 2004 en 5% in 2003 groeit het incasso van de verkeersindividuele ongevallenverzekering, beter gekend als bestuurdersdekking, de laatste jaren sneller dan dat van de totale tak ongevallen. Het zijn vooral de dekkingen op basis van gemeen recht principes die winnen aan populariteit.

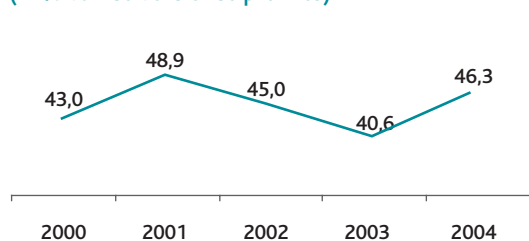
Premies en bijkomende kosten

(in miljoenen euro)

Schadelast

(in % van de verdiende premies)

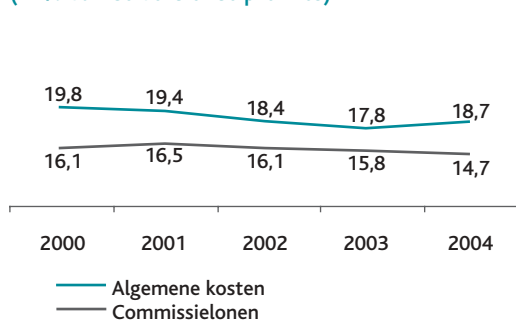

In vergelijking met 2003, stijgen de uitkeringen voor de tak ongevallen in 2004 en nemen de voorzieningen sterker toe. Hierdoor stijgt de schadelast (zonder interne kosten) in functie van de verdiende premies in 2004 opnieuw tot een niveau vergelijkbaar met dat van 2002 en bedraagt 46,3%. Voor de collectieve ongevallenverzekering bedraagt de schaderatio 55%, voor de andere producten ligt de schaderatio lager.

Zoals blijkt uit de onderstaande tabel, blijft het resultaat voor elke categorie van ongevallenverzekeringen in 2004 positief.

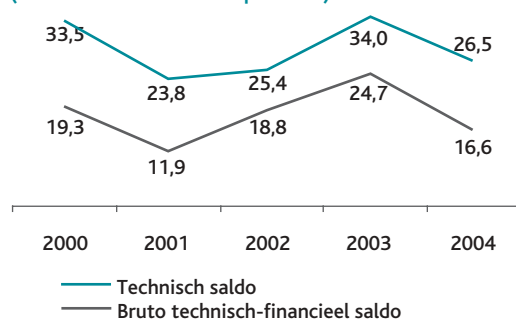
Bedrijfsratio's

(in % van de verdiende premies)

Saldo

(in % van de verdiende premies)

Overzicht per categorie

	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2003	2004
Algemene individuele	22,7%	20,2%	18,0%
Verkeersindividuele	16,0%	49,6%	47,4%
Collectieve	50,6%	34,1%	23,4%
Andere	10,8%	38,3%	24,6%

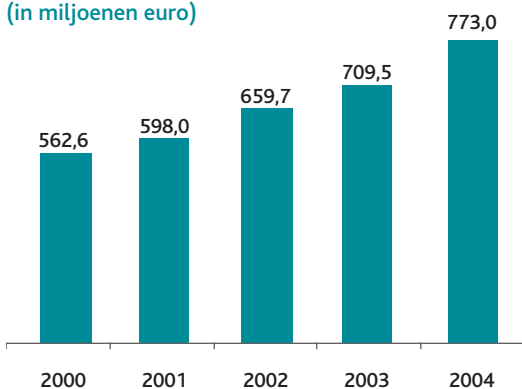
8.2. Ziekte: sanering hospitalisatieverzekeringen dient voortzetten

In 2004 bedraagt de stijging van het incasso voor de tak ziekte 9%, wat ruimschoots boven het aangroeipercentage van het incasso voor de totale BOAR ligt.

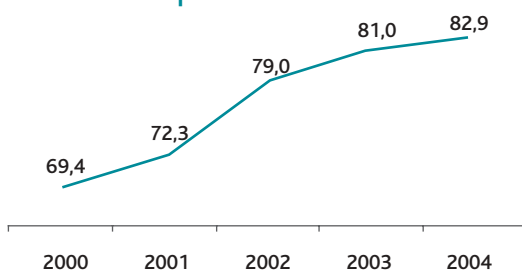
Deze toename vloeit voornamelijk voort uit het succes van zowel de individuele als collectieve hospitalisatieverzekering, waarvoor het incasso in 2004 respectievelijk stijgt met 10,8% en 12,6%. Rekening houdend met de toename van het aantal verzekerden, dat in 2004 op zo'n 4,1% wordt geschat, betekent dit een toename van de gemiddelde premie met 8,2% voor de individuele hospitalisatieverzekering en 10,5% voor de collectieve hospitalisatieverzekering. Deze premieverhogingen waren noodzakelijk gezien de verliezen in de afgelopen jaren, die veroorzaakt worden door de stijgende hospitalisatiekosten en het afnemende deel van de tussenkomst vanuit de sociale zekerheid hierin. Voor de collectieve hospitalisatieverzekering bedraagt de schaderatio zo 99,9% in 2004. Daarnaast stijgen de voorzieningen voor vergrijzing minder sterk dan in 2003. Alles samen verbetert het technisch saldo in functie van de verdiende premies met 0,8 procentpunt in 2004.

De beleggingsopbrengsten volstaan de laatste jaren niet meer om de tak in evenwicht te houden. Het tekort in 2004 bedraagt 6,4% van de verdiende premies. Voor het eerst sinds jaren verbetert weliswaar het uiteindelijke resultaat.

Premies en bijkomende kosten (in miljoenen euro)

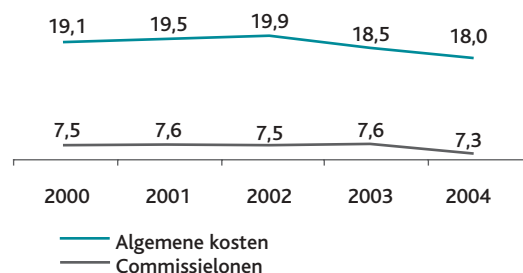
Schadelast in functie van de verdiende premies

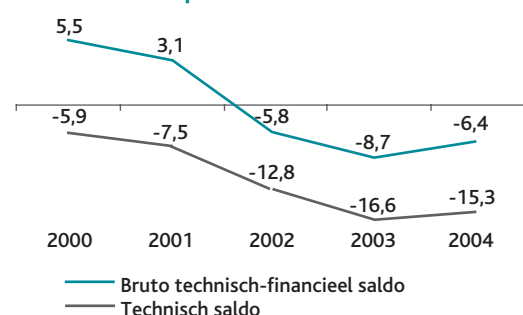
De rentabiliteit voor de individuele verzekering gewaarborgd inkomen herstelt in 2004. Het tekort in 2003 was het gevolg van het optrekken van de vergrijzingsreserves.

De tekorten voor de individuele en de collectieve hospitalisatieverzekering zijn vergelijkbaar met deze van de vorige jaren en situeren zich respectievelijk rond 5% en 20%.

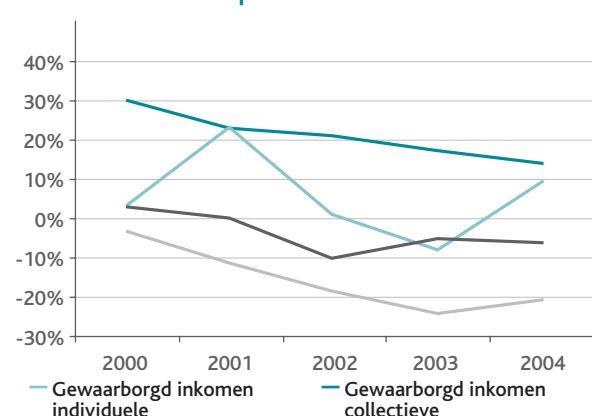
Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies

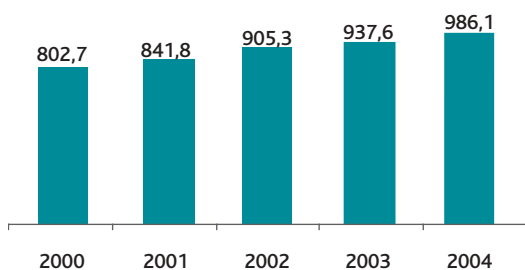
8.3. Voertuigcasco: positieve resultaten voor alle producten

Het incasso voor de tak voertuigcasco stijgt in 2004 met 6,1%. Deze toename hangt samen met de stijging van 7% van inschrijvingen van nieuwe voertuigen in 2004 tegenover een status-quo in 2003.

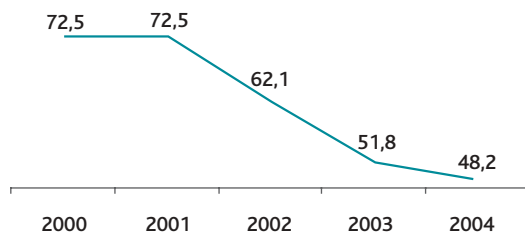
Uit een steekproef van 60% van de markt volgt dat de gemiddelde premie casco toerisme en zaken in 2004 stijgt met 5%, van 315 naar 331 euro, een toename die deels volgt uit de stijging van de nieuwwaarde van de voertuigen.

In 2004 neemt de schadelast (zonder interne kosten) in functie van de verdiende premies af met 3,6 procentpunten en bedraagt 48,2%. De gunstige evolutie van de schadelast gedurende de laatste jaren is, enerzijds, te danken aan de verhoogde aandacht voor de verkeersveiligheid, met een daling van het aantal ongevallen tot gevolg. Anderzijds,

Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

Schadelast in functie van de verdiende premies

Overzicht per categorie

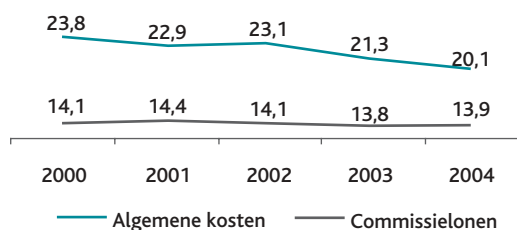
	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor 2004		
		Materiële schade	Diefstal	Andere
Toerisme en zaken	82,3%	5,8%	51,8%	28,6%
Vervoer van zaken MTM ≤3,5 T	8,4%	8,9%	40,9%	28,8%
Vervoer van zaken MTM >3,5 T	7,9%	27,3%	39,2%	36,7%

nam ook het aantal voertuigdiefstallen af tijdens de voorbije jaren. Enkel voor de "materiële schade toerisme en zaken" bedraagt de schaderatio 61% voor de andere producten van de verschillende voertuigcategorieën ligt de schaderatio lager.

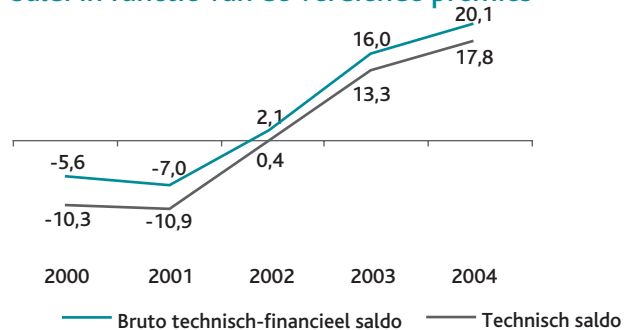
Door de gunstige evolutie van de algemene kosten en de schadelast stijgt het technische saldo in functie van de verdiende premies verder tot 17,8%. Aangezien de schadegevallen in deze tak vrij snel geregeld zijn, blijven de beleggingsopbrengsten beperkt. In 2004 is het bruto technisch-financieel saldo gelijk aan 20,1% van de verdiende premies.

In onderstaande tabel wordt het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor 2004 per product weergegeven. Hieruit blijkt dat het bruto technisch-financieel saldo in 2004 positief is voor elk product.

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

8.4. Brand: door uitblijven van catastrofes

Gedurende de vijf laatste jaren nam het incasso voor de tak brand en andere schade aan goederen met 23% toe. In 2004 bedraagt de stijging 3,8%.

Voor de categorie woningen neemt het incasso in 2004 toe met 4,8%. De gemiddelde premie, gedefinieerd als het incasso gedeeld door het aantal contracten, stijgt met 4,8%, van 158 euro in 2003 naar 165 euro in 2004, te vergelijken met de stijging van de ABEX-index die 3,6% bedraagt in 2004.

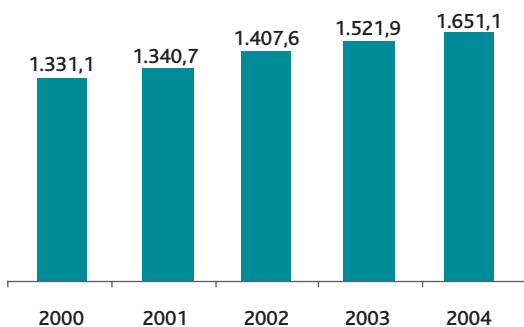
In 2004 neemt het incasso voor de ondernemingen eenvoudige risico's met 5% toe en voor de ondernemingen speciale risico's met 1,6%. Deze toenames liggen een stuk lager dan die van de voorgaande jaren. Het is duidelijk dat er stilaan een einde komt aan de tariefverhogingen, waarmee gestart werd in 2001 - 2002, om tegemoet te komen aan de strengere voorwaarden van de herverzekeraars en om de rentabiliteit te herstellen. Door het uitblijven van

grote schadegevallen tijdens de recente jaren, neemt de concurrentie tussen de ondernemingen opnieuw toe.

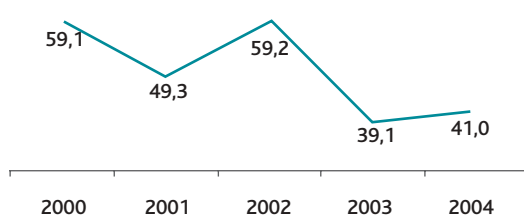
De hoge schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor egalisatie) in 2002 werd in de eerste plaats veroorzaakt door de storm die plaatsvond in oktober van dat jaar. Door de toename van het incasso en het uitblijven van grote schadegevallen ligt de schadelast in 2003 en in 2004 rond de 40%. De schaderatio bedraagt in 2004 63,1% voor het product "landbouwriscio's: brand en aanverwante gevaren + elektriciteit" en 74,6% voor het product "andere technische verzekeringen". Voor alle andere producten bedraagt de schadelast minder dan 60% van de verdiende premies.

In onderstaande tabel wordt, voor 2003 en 2004, het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies per categorie weergegeven. Hierbij zij opgemerkt dat de rentabiliteit, vooral in "speciale risico's", niet op jaarbasis bekeken dient te worden maar over een langere periode.

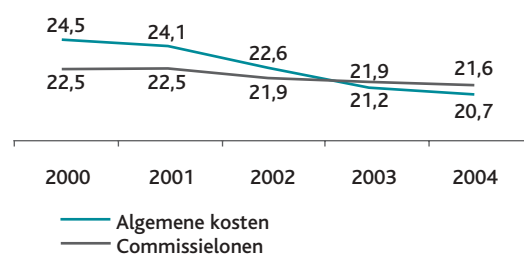
Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

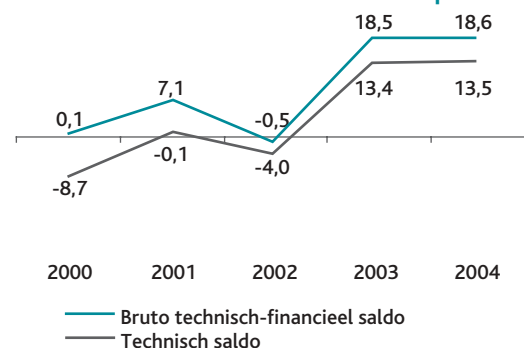
Schadelast in functie van de verdiende premies

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

Overzicht per categorie

	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2003	2004
Eenvoudige risico's			
Woningen	56,3%	17,0%	15,2%
Landbouwriscio's	2,7%	13,7%	-3,9%
Ondernemingen	14,2%	6,7%	9,4%
Andere	5,2%	22,5%	23,3%
Speciale risico's			
Alles, behalve technische verzekeringen	16,8%	35,0%	37,5%
Technische verzekeringen	4,8%	16,4%	30,9%

8.5. BA motorrijtuigen: herstel... over het algemeen

De toename van de schadelast en de afname van de beleggingsopbrengsten in 2001-2002 hebben geleid tot tariefverhogingen, eerst voor de BA "toerisme en zaken", daarna voor de BA-verzekering van andere voertuigcategorieën. Vanaf 2002 weerspiegelen deze tariefverhogingen zich in een jaarlijkse incassostijging voor de tak BA motorrijtuigen van ongeveer 4%. Terwijl de gemiddelde premie voor de BA "toerisme en zaken" vóór 2001 praktisch constant bleef, resulteerden deze tariefverhogingen sindsdien in een stijging van 8,4% van de gemiddelde premie.

De door Assuralia uitgewerkte indicator, die de evolutie van de kostprijs van de schadegevallen in de BA motorrijtuigen weergeeft, stijgt in de periode 2001 - 2004 met 8,7%. Door de versterkte aandacht voor verkeersveiligheid daalde de schadefrequentie in 2002 en 2003. In 2004 kende ze opnieuw een lichte stijging. Samen met de stijging van het incasso leidde dit alles tot een daling van de schadelast. Voor de categorieën "autobussen en autocars", "taxi's en

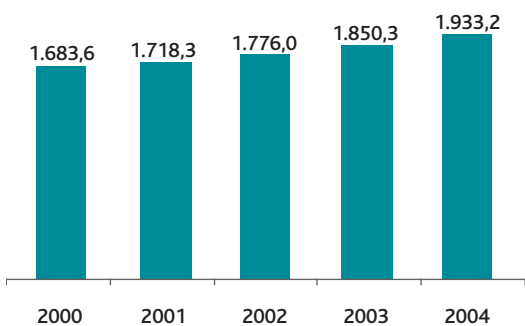
huurrijtuigen" en "vervoer van zaken MTM > 3,5T" bedraagt de schaderatio in 2004 echter meer dan 85%.

De doorgevoerde tariefverhogingen hebben gezorgd voor positieve resultaten in de categorieën "toerisme en zaken", "tweewielers" en "vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T".

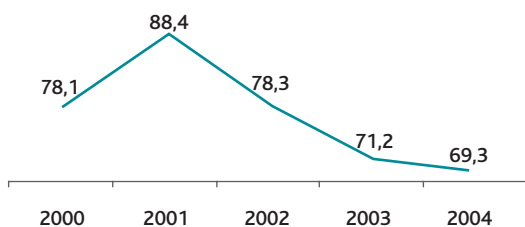
Voor de categorie "toerisme en zaken" heeft deze positieve ontwikkeling zich begin 2004 vertaald in een scherpere concurrentie voor de betere risico's. Hierbij denken we in de eerste plaats aan de tariefaanpassingen voor de goede bestuurders door, enerzijds, wijzigingen in de bonus-malussystemen en, anderzijds, het invoeren van "jokers", "oscars" en "levenslange garanties qua bonus-malusgraad".

Voor de categorie "vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T" werden er ook meerdere aanvragen tot tariefverhoging ingediend. In 2004 worden de resultaten hiervan zichtbaar. Wat het "vervoer van zaken MTM > 3,5 T" betreft, noteerden de helft van de ondernemingen echter een negatief bruto technisch-financieel saldo in 2004. Ook hier lijken ingrepen, waaronder eventueel tariefverhogingen, aangewezen.

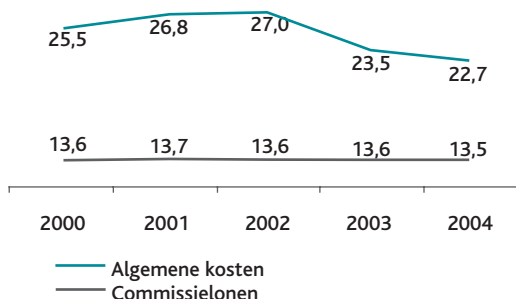
Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

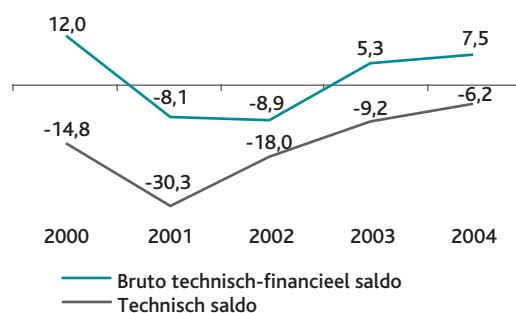
Schadelast in functie van de verdiende premies

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

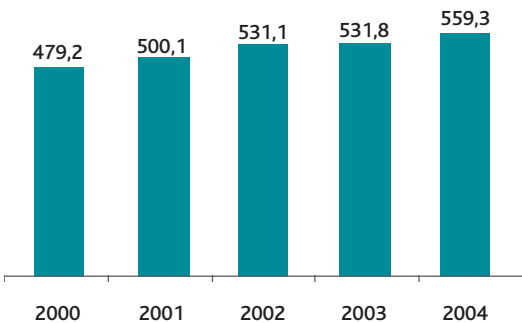
Overzicht per categorie

	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2003	2004
Toerisme en zaken	76,9%	8,2%	9,9%
Tweewielers	3,5%	27,7%	16,8%
Vervoer zaken MTM ≤ 3,5 T	9,1%	-4,7%	10,2%
Vervoer zaken MTM > 3,5 T	9,4%	-14,7%	-12,8%

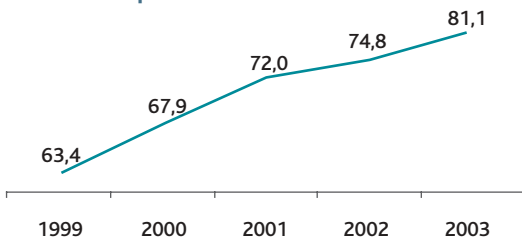
8.6. Algemene BA: moeilijkheden voor de BA exploitatie en na levering

Het incasso van de tak algemene BA neemt in 2004 toe met 5,2%. Voor de onderliggende producten is de evolutie echter sterk verschillend. Het incasso van de "BA beroepen" stijgt met 8,7% terwijl het incasso van de "Andere BA" met 4,5% daalt. Die evoluties vallen deels te verklaren door de verschuiving van contracten door concurrentie en de sanering van portefeuilles. Voor de "BA privé leven" stijgt het incasso met 4,3%. Die ontwikkeling wordt enerzijds verklaard door een toename van 1,7% van het aantal contracten en anderzijds door een stijging van de gemiddelde premie met 2,6%, wat vergelijkbaar is met de stijging van de index van de consumptieprijs in dezelfde periode. De schadelast stijgt in 2004 verder tot 81,1%. Voor de categorieën "BA exploitatie en na levering", de "BA beroepen" en de "Andere BA" bedraagt de schadelast in 2004 meer dan 90% van de verdiende premies. De algemene BA omvat een aantal verzekeringsproducten met een lange afwikkelingsperiode van de schadelast. Het resultaat van die verzekeringsactiviteiten hangt uiteindelijk sterk af van de beleggingsopbrengsten.

Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

Schadelast in functie van de verdiende premies

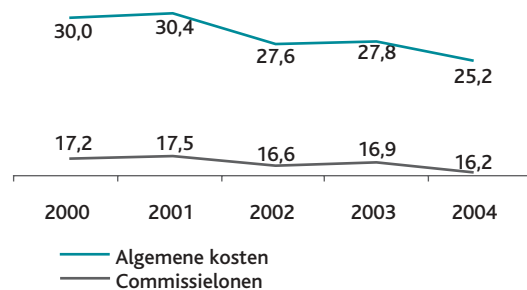

Overzicht per categorie

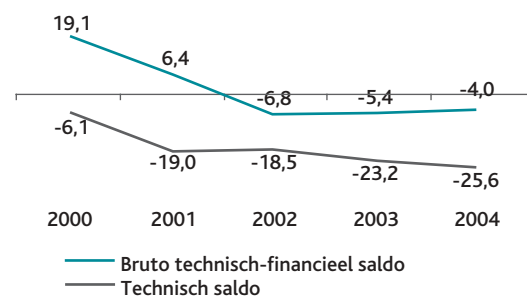
	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2003	2004
BA privé leven	24,5%	3,4%	13,1%
BA exploitatie en na levering	46,6%	-4,5%	-17,3%
BA beroepsleven	22,4%	-16,3%	4,5%
BA publieke inrichtingen	1,6%	48,6%	68,5%
Andere BA	4,9%	-40,9%	-18,4%

Op het einde van de jaren negentig bedroegen de beleggingsopbrengsten nog bijna 45% van de verdiende premies. In de periode 2000 – 2002 namen ze sterk af en bedroegen slechts 12% van de verdiende premies in 2002. Dankzij de gunstigere economische situatie in 2003 en 2004 nemen de beleggingsopbrengsten opnieuw lichtjes toe, maar onvoldoende om de tak in evenwicht te brengen. In 2004 bedraagt het tekort 4% van de verdiende premies. Uit een analyse per categorie blijkt dat de resultaten voor "BA privé-leven" in 2004 stijgen dankzij een daling van zowel de uitkeringen als de algemene kosten. Voor de "BA exploitatie en na levering" is dat niet het geval. Door een toename van de uitkeringen en de voorzieningen verslechtert het saldo met meer dan 10 procentpunten. De helft van de markt tekent in 2004 voor die tak een negatief resultaat op. De resultaten van de "BA beroepen" verbeteren door de gunstige evolutie van de beleggingsopbrengsten. Voor de "BA publieke inrichtingen" zijn de goede resultaten te danken aan het uitblijven van zware schadegevallen. Evenals in 2003 zijn de verliezen in de "Andere BA" het gevolg van het optrekken van de voorzieningen door enkele belangrijke marktspeelers.

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

8.7. Rechtsbijstand: verlies voor "rechtsbijstand buiten auto"

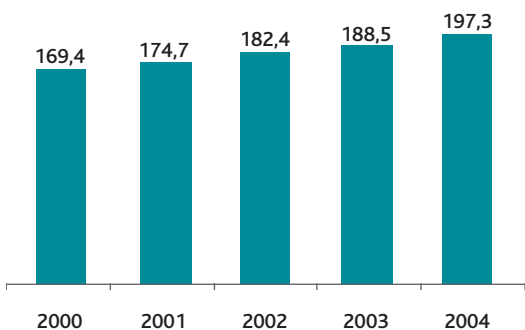
Rechtsbijstand voertuigen

Het incasso voor rechtsbijstand voertuigen stijgt in 2004 verder (4,6%) tot 197,3 miljoen euro. Die toename vloeit voort uit premieverhogingen en nieuwe contracten.

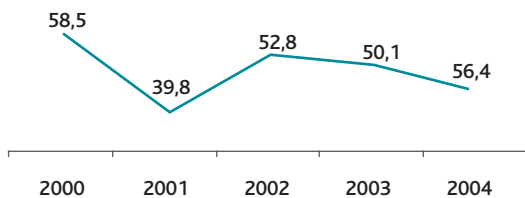
Door een daling van de uitkeringen en een kleinere toename van de voorzieningen in 2004 in vergelijking met 2003, neemt de schadelast (zonder interne kosten) in functie van de verdiende premies in 2004 verder af met 3,9 procentpunten en bedraagt 46,2%. Met 2,2% van de verdiende premies is het technisch saldo voor het eerst sinds jaren positief.

Dankzij de verbetering van het technisch saldo over de afgelopen jaren en het herstel van de beleggingsopbrengsten bedraagt het bruto technisch-financieel saldo 12,3% van de verdiende premies in 2004. Overigens waren de gunstige resultaten voor 2001 te danken aan atypische elementen.

Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

Schadelast in functie van de verdiende premies

Andere rechtsbijstand

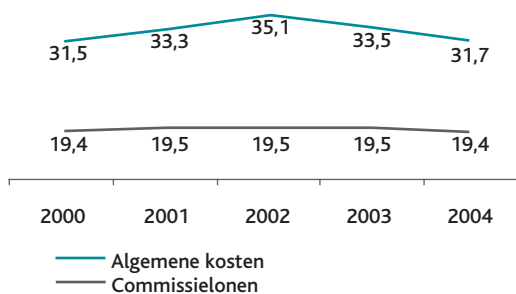
In 2004 neemt het incasso van de "rechtsbijstand andere dan voertuigen" met 8,7% toe tot 80,2 miljoen euro. Deze verhoging vloeit enerzijds voort uit premieverhogingen en anderzijds uit een toename van het aantal contracten.

Dankzij een daling van de uitkeringen en de minder hoge toename van de voorzieningen in 2004 in vergelijking met 2003, neemt de schadelast in 2004 verder af en bedraagt 76,8% van de verdiende premies. Dat leidt tot een erg sterke stijging van het technisch saldo tot -30,8% van de verdiende premies.

Het bruto technisch-financieel saldo vertoont in 2004 nog steeds een aanzienlijk tekort, zijnde 16,5% van de verdiende premies.

De tekorten van de laatste jaren zijn vooral afkomstig van de rechtsbijstandsdekking privé-leven bij de polissen BA privé-leven. Het betreft een beperkte rechtsbijstandsdekking. Uit een studie van Assuralia daarover blijkt dat de gemiddelde kostprijs (exclusief bedrijfskosten) voor dit product in 2003 13,7 euro bedroeg, terwijl de gemiddelde premie (inclusief bedrijfskosten) op de markt slechts 8,8 euro bedroeg.

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies

Saldi in functie van de verdiende premies

